

DOI: 10.32703/2664-2964-2019-46-31-43

УДК 378(477):339.924

JEL classification: F02, I25

Марина Ковбатюк, к.е.н., проф.

(зав. каф. «Теоретична та прикладна економіка», Державний університет інфраструктури та технологій)

ORCID ID 0000-0002-1149-6537

Владислава Шевчук, к.е.н.

(доцент каф. «Теоретична та прикладна економіка», Державний університет інфраструктури та технологій)

ORCID ID 0000-0001-7121-598X

Георгій Ковбатюк

(студент магістратури спеціальності «Менеджмент», ОПП «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», Державний університет інфраструктури та технологій)

ORCID ID 0000-0001-8140-4506

КОНЦЕПЦІЯ РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄДИНОГО СВІТОВОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

У статті проаналізовано основні заходи щодо реформування управління освітою за проектом «Концепція розвитку освіти України на період 2015-2025 років», розглянуто три основні моделі змін освітньої системи, що сформувалися за останні два десятиліття. Визначено, що важливого значення набуває у сучасних умовах зростання автономії закладів вищої освіти, які повинні стати науковими центрами, здатними до продукування інновацій.

Запропоновано концепцію реформування вищої освіти в Україні в умовах інтеграції до єдиного світового освітнього простору та її складові. Визначено основні напрями реформування освітньої сфери в освітньому процесі та в освітньому менеджменті. Основними напрямками в освітньому процесі є впровадження дуальної освіти, систематичне підвищення кваліфікації викладачів та їх відповідність ліцензійним вимогам, посилення міжнародного співробітництва і формування системи зовнішніх зв'язків закладів вищої освіти на міжнародному рівні; в освітньому менеджменті – управління закладами вищої освіти на основі процесного підходу, формування на базі закладів вищої освіти освітньо-наукових кластерів, участь закладів вищої освіти в освітньо-виробничих кластерах.

Реалізація визначених напрямів реформування освіти забезпечить ефективність функціонування системи освіти в цілому в сучасних умовах.

© Ковбатюк М.В., Шевчук В.О., Ковбатюк Г.О., 2019

Ключові слова: заклади вищої освіти; напрями реформування вищої освіти; моделі змін освітньої системи; концепція реформування вищої освіти.

Постановка проблеми. Нові запити і потреби споживачів на ринку освітніх послуг, різноманітність форм і методів платної освіти, зростаюча конкуренція між закладами вищої освіти, впровадження інновацій в освітній процес тощо – все це вимагає зміни підходів до реформування в сфері освіти з метою підвищення її ефективності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом питанням реформування вищої освіти та процесу її інтеграції до світового освітнього простору присвячена досить велика кількість наукових праць. Серед вчених, які нині концентрують свою увагу на аналізі досвіду та діяльності європейських та світових закладів вищої освіти, варто назвати Г. Ф. Хоружія [10], Д. С. Кучеренко, О. В. Мартинюк [5], Т. М. Димань, О. А. Боньковського, А. Г. Вовкогон [3]. Дослідження щодо інтеграції вищої освіти України до світового освітнього простору досить детально висвітлені в працях Т. С. Корольової [4], К. О. Чернової [11], І. В. Артьомова [2] та інших науковців.

Але, незважаючи на значну кількість публікацій, питання розробки концепції реформування вищої освіти в Україні, визначення її складових та напрямів реформування є актуальними та потребують подальшого розвитку.

Метою статті є розробка концепції реформування вищої освіти в Україні.

Викладення основного матеріалу дослідження. Ефективність функціонування системи освіти багато в чому залежить від системи та якості управління в ній на всіх рівнях. Нові знання, нові форми та види надання послуг, підготовка та перепідготовка фахівців нових напрямів, сучасні інтерактивні форми навчання, співпраця у комерціалізації інновацій – це неповний перелік чинників, що визначають міжнародну конкурентоздатність суб'єктів освітніх послуг. У цьому контексті важливо забезпечити нові методи управління в системі освіти.

Як зазначає О. Антонюк, проблемам модернізації управління освітою та її окремих складових приділено особливу увагу у Національній доктрині розвитку освіти, у якій зафіксовані такі напрями: оптимізація державних управлінських структур, децентралізація управління; перерозподіл функцій та повноважень між центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та навчальними закладами; перехід до програмно-цільового управління; поєднання державного і громадського контролю; запровадження нової системи управлінської діяльності, що базується на принципах взаємоповаги, позитивної мотивації; прозорість розробки, експертизи, апробації та затвердження нормативно-правових документів; створення системи моніторингу ефективності управлінських рішень, їх впливу на якість освітніх послуг на всіх рівнях; організація експериментальної перевірки та експертизи освітніх інновацій; впровадження новітніх інформаційно-управлінських і комп'ютерних технологій; демократизація процедури призначення керівників навчальних закладів, їх атестації; удосконалення механізму ліцензування, атестації та акредитації навчальних закладів; підвищення компетентності управлінців усіх рівнів; ширше залучення до управлінської діяльності талановитої молоді [1].

У проєкті «Концепція розвитку освіти України на період 2015-2025 років», яка була розроблена Стратегічною дорадчою групою «Освіта» та створена в рамках спільного проєкту Міжнародного фонду «Відродження» й БФ «Інститут розвитку

освіти» в липні 2014 року для надання консультативної й експертної підтримки Міністерству освіти і науки України в розробці Дорожньої карти освітньої реформи, запропоновані заходи, що найбільше стосуються закладів вищої освіти в контексті реформування управління освітою (рис. 1).

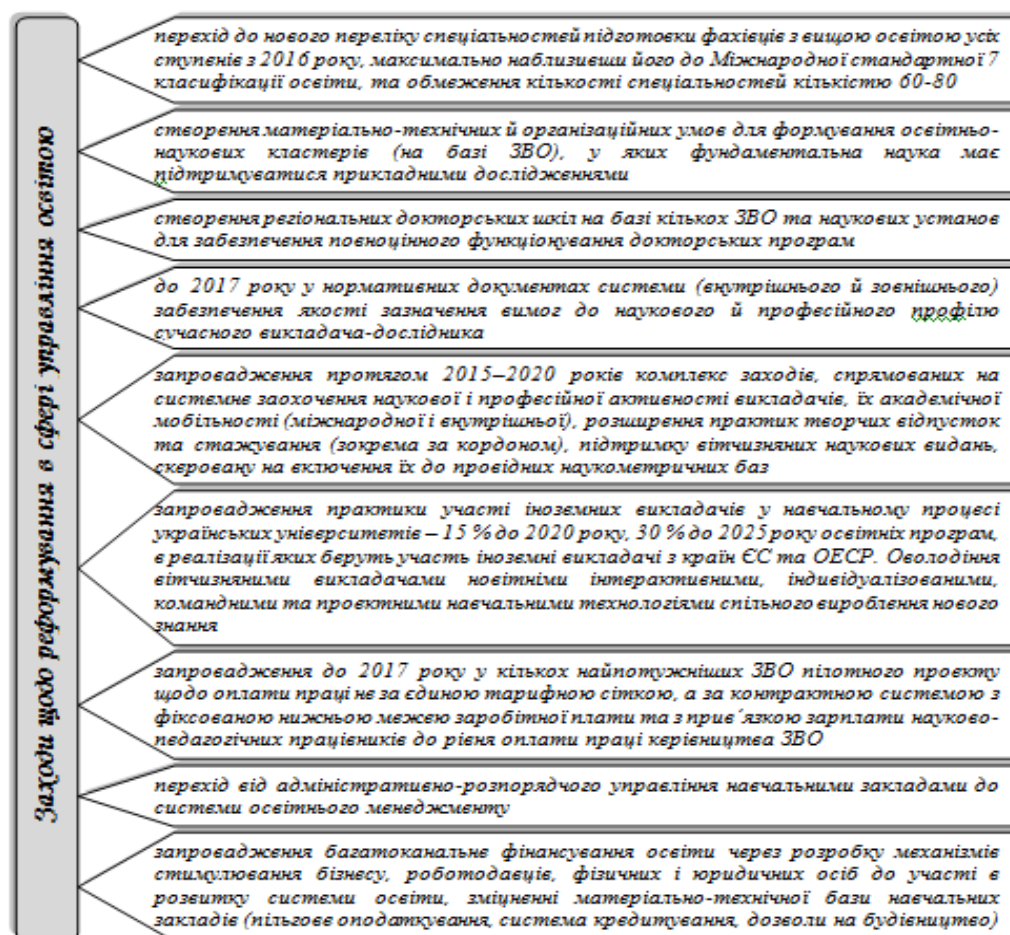

Рис. 1. Основні заходи щодо реформування управління освітою за проєктом «Концепція розвитку освіти України на період 2015-2025 років»

Джерело: складено авторами на основі [8]

До того ж у проєкті «Концепція розвитку освіти України на період 2015-2025 років» розглянуто три основні моделі змін освітньої системи, що сформувалися двома останніми десятиліттями (рис. 2).

Досвід розвитку освітньої системи України після 1991 року свідчить, що на цей момент на системному рівні переважають друга і третя моделі змін. Для забезпечення функціонування освіти як основи сталого розвитку країни, виходу її

на рівень найбільш розвинених постіндустриальних країн світу треба забезпечити перевагу першої і другої моделей змін [8].

Важливого значення набуває у сучасних умовах зростання автономії закладів вищої освіти (ЗВО), які повинні стати не лише навчальними центрами, що використовують інновації, а й вагомими науковими центрами, здатними до продукування інновацій.

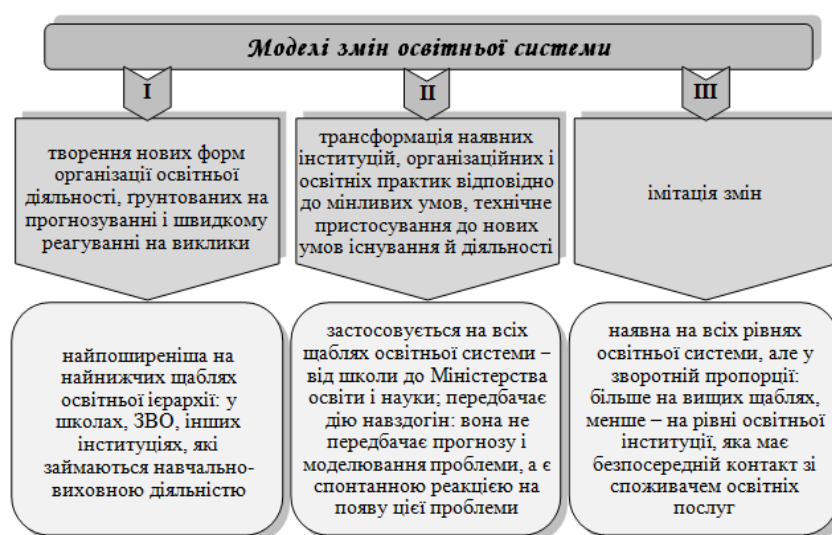

Рис. 2. Основні моделі змін освітньої системи за проектом «Концепція розвитку освіти України на період 2015-2025 років»

Джерело: складено авторами на основі [8]

Вважаємо, що в таких умовах до внутрішніх напрямків їхньої діяльності відносяться: формування і реалізація стратегії розвитку закладу вищої освіти відповідно до вимог ринку праці та тенденцій розвитку економіки країни; запровадження стратегічного управління діяльністю ЗВО; оптимальне використання ресурсів ЗВО з метою підвищення якості наданих освітніх послуг та здійснення науково-дослідної діяльності; до зовнішніх – залучення інвесторів та удосконалення механізмів залучення інвестицій в діяльність ЗВО; залучення підприємств та роботодавців з метою створення бази практики для студентів ЗВО та підготовки спеціалістів для цих підприємств; удосконалення зв'язків з підприємствами та органами влади з метою впровадження інноваційних програм навчання та реалізації інноваційних науково-дослідних проектів, спрямованих на вирішення конкретних проблем у сфері підприємництва. Таким чином, внаслідок розширення автономії ЗВО отримують не лише свободу у виборі джерел фінансування, а й у прийнятті численних рішень.

На нашу думку, до основних напрямів реформування освітньої сфери належать (рис. 3):

Рис. 3. Складові концепції реформування вищої освіти в Україні

Джерело: розроблено авторами

1. В освітньому процесі: впровадження дуальної освіти; систематичне підвищення кваліфікації викладачів та їх відповідність ліцензійним вимогам; посилення міжнародного співробітництва і формування системи зовнішніх зв'язків ЗВО на міжнародному рівні.

2. В освітньому менеджменті: управління ЗВО на основі процесного підходу формування на базі ЗВО освітньо-наукових кластерів; участь ЗВО в освітньо-виробничих кластерах.

Важливу роль у підвищенні ефективності вищої освіти також відіграє підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів, оскільки саме від їх підготовки та компетентності залежить прийняття ефективних управлінських рішень.

Для проведення наукових досліджень є необхідним достатнє технічне забезпечення праці науковців і учених, впровадження нових засобів зв'язку та комунікацій, глобальних та локальних мереж. Результативність їх праці, її якість і ефективність залежать від оснащення наукових робіт високопродуктивним автоматизованим лабораторним обладнанням та обчислювальною технікою, автоматизації систем інформаційного обслуговування. Отже, підготовка і перепідготовка кваліфікованих спеціалістів у закладах вищої освіти вимагає впровадження найновіших досягнень науки і техніки, широкого використання інформаційно-комунікаційних технологій у сфері освіти і науки. Тому у сучасних умовах переходу до інноваційної економіки важливого значення набуває удосконалення і створення сучасної матеріально-технічної, науково-

експериментальної та навчально-лабораторної бази з метою підготовки кваліфікованої робочої сили та високого рівня наукових досліджень.

Варто зазначити, що у сучасних умовах формування освітніх кластерів виникає можливість проходження нововведень за повним циклом «дослідження – розробка – впровадження», до того ж у короткостроковій перспективі. Отже, відбувається прискорення впровадження результатів досліджень на практиці, зростання віддачі наукового і технічного потенціалу, покращення підготовки наукових кадрів.

Також важливим напрямом розвитку освіти є міжнародне співробітництво, партнерство університетів і експорт освітніх послуг, головним завданням яких є інтеграція системи освіти України в світовий освітній простір. З метою досягнення вказаної цілі необхідно обрати ефективну політику сприяння та формування іміджу країни загалом та конкретних навчальних закладів. Міжнародне співробітництво в сфері освіти регулюється законодавством України і здійснюється на основі міжнародних договорів, угод і конвенцій. Деякі дослідники вважають, що в Україні сьогодні відсутня реальна програма такої інтеграції. Вважаємо, що досягти її можливо за рахунок збільшення англійських програм з метою залучення іноземних студентів до вітчизняних закладів вищої освіти з розвинутих країн світу, підготовки викладачів для викладання англійською мовою, розробки програм надання стипендій для зростання мобільності студентів та викладачів тощо. Здійснити такі заходи можливо лише на основі державної політики підтримки.

Дуальна освіта – це спосіб навчання 50 на 50, коли поєднується теорія у навчальному закладі та практика на виробництві. Щоб потрапити у вищу дуальну школу, абітурієнт має отримати закінчену середню або спеціалізовану середню освіту. Студентів відбирають на конкурсних засадах. Також кожен учень повинен знайти партнера серед підприємств – це головна умова.

Стосовно дуальної форми навчання, варто зазначити, що основним завданням впровадження її елементів є усунення основних недоліків традиційних форм і методів навчання майбутніх кваліфікованих робітників, подолання розриву між теорією і практикою, освітою й виробництвом, та підвищення якості підготовки кваліфікованих кадрів із урахуванням вимог роботодавців у рамках нових організаційних форм навчання [7].

Дуальна освіта закріплена на законодавчому рівні. Однак після завершення навчання випускник не зобов'язаний працювати в компанії, яка його вчила.

Основні зміни, що відбуваються в організації навчального процесу при запровадженні елементів дуальної форми навчання:

- ✓ зміна співвідношення навчального часу: теоретичне навчання – 30 %, виробниче навчання та виробнича практика – 70 % навчальних годин;
- ✓ упровадження блочно-модульної побудови навчального процесу: опанування базового модуля на базі закладу освіти, а потім чергування: модуль теорії (1-2 тижні) на базі закладу професійної (професійно-технічної) освіти / модуль практики (4-8 тижнів) на базі підприємств, установ, організацій;
- ✓ оцінювання результатів навчання – відповідно до реальних показників професійної підготовки, підтвердженої в умовах виробництва.

Результатом тривалих обговорень між експертами, роботодавцями, навчальними закладами та органами влади стала затверджена Кабінетом Міністрів України концепція дуальної освіти. Вона передбачає такі кроки (рис. 4).

Важливим є те, що в концепції закріплені зобов'язання всіх трьох сторін: навчального закладу, роботодавця і здобувача освіти.

Рис. 4. Концепція дуальної освіти

Джерело: складено авторами на основі [7]

Варто визнати, що важливою ознакою сфери освіти на сучасному етапі виступає її інноваційна спроможність, яка розглядається як можливість адаптуватися до мінливого середовища функціонування через розвиток, або ж як готовність виконувати свою місію на основі творчого усвідомлення цілей освітньої діяльності і активного використання наукового знання про свій розвиток [9, с. 186].

Нині триває пошук шляхів розбудови національної системи освіти України. У найближчому майбутньому, на думку експертів, управління знаннями стане чи не єдиною можливістю зберегти лідируючі позиції у висококонкурентному середовищі, адже в сучасних умовах перемагає той, хто вміє працювати швидше й ефективніше, а значить, той, хто володіє й управляє знаннями. Заклади вищої освіти, діяльність яких будується на чітко визначених теоретико-методологічних засадах створення та реалізації інновацій, дають стабільні результати в якісно нових показниках наукової, навчально-виховної, науково-методичної, виробничої діяльності. Тому важливо визнати на сучасному етапі в Україні інноваційний спосіб розвитку освітньої галузі як пріоритетний. А він можливий за умови участі в освітньо-виробничих кластерах.

Впровадження процесного підходу є ключовою вимогою стандарту ISO 9001 [6], з якого, по суті, починаються вимоги цього стандарту: «Організація повинна визначити процеси, необхідні для системи управління якістю та їх застосування на всіх рівнях організації (п. 4.1a)».

З точки зору процесного менеджменту організація розглядається не як сукупність співробітників, а як діяльність: перетворення очікувань зацікавлених сторін в їх задоволеність. Робота організації в цілому є процесом «нульового» рівня (процес «Діяльність організації»). Далі застосовуються ті ж підходи, що і для організаційних структур. Оскільки «процес нульового рівня» занадто складний для ефективного управління, він поділяється на ряд «процесів першого рівня» (саме

вони традиційно і називаються процесами в системах управління якістю). Для цього може розглядатися питання: які саме види діяльності потрібні, щоб ефективно функціонувала організація – виконувався «процес нульового рівня»: виробництво, взаємодія зі споживачами, управління персоналом тощо. Якщо процеси першого рівня теж виявляться складними, вони за тим же принципом можуть розбиватися на процеси нижчих рівнів. На провідних європейських підприємствах, які глибоко застосовують процесний підхід, можуть бути визначені три-чотири рівні процесів, а іноді – і більше.

Важливим в такому підході є те, що керівник, відповідальний за процес певного рівня, керує не людьми, а діяльністю. У нього в цій ролі просто немає підлеглих, яким він міг би дати розпорядження щодо роботи на завтра, проконтролювати його виконання тощо. Те, що він може зробити для реалізації своєї відповідальності: це спроектувати і вдосконалювати цілісний порядок виконання процесу, оцінити рівень досягнення процесом своїх цілей щодо формування потрібного виходу. І його в меншій мірі має цікавити, в яких саме структурних підрозділах працюють співробітники, необхідні для ефективного виконання процесу.

Порівнюючи два описаних підходу стає зрозуміло, що структура процесів – це таке ж уявлення діяльності організації, як і її ієрархічна оргструктура. Насправді, структура процесів, як правило, є навіть більш важливою і первинною щодо оргструктури. Адже першим питанням в діяльності організації має бути: що саме вона повинна робити (які саме процеси їй потрібні)? І лише після цього може розглядатися питання про те, які саме співробітники потрібні для виконання цих процесів і як їх краще згрупувати в структурні підрозділи?

Виходячи з паралелей з управлінням через структурні підрозділи, можна сказати, що впровадження процесного підходу передбачає такі зміни (рис. 5).

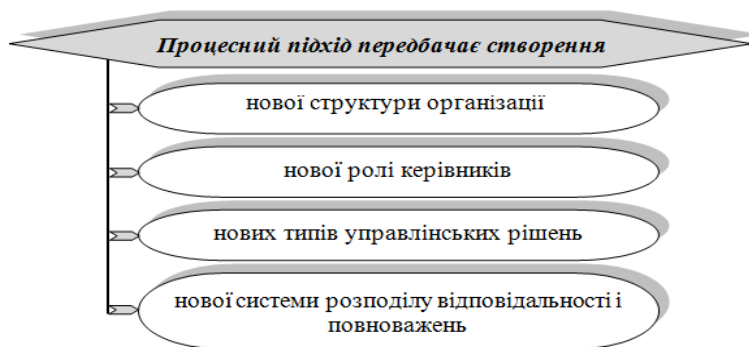

Рис. 5. Передумови процесного підходу

Джерело: складено авторами на основі [6]

Найбільш зручним здається визначення трьох груп процесів:

✓ управлінські процеси, пов'язані з перетворенням вхідної інформації в управлінські рішення (хоча частина цієї діяльності, пов'язана з управлінням окремими процесами, може бути включена в самі ці процеси);

✓ випуск продукції або послуг (діяльність, яка створює цінність з точки зору зовнішніх споживачів);

✓ процеси забезпечення ресурсами (перетворюють запити або прогнози щодо потреби в ресурсах в відповідні ресурси).

З точки зору специфіки функціонування ЗВО, можна визначити такі групи процесів (рис. 6).

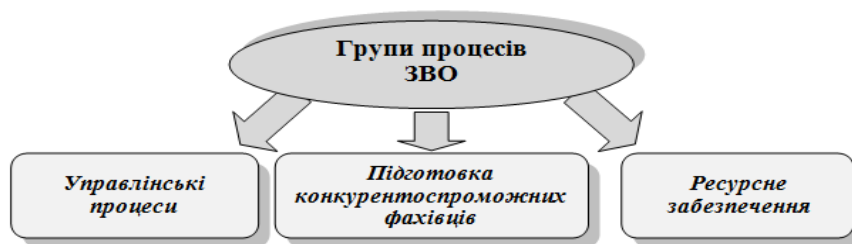

Рис. 6. Групи процесів закладу вищої освіти

Джерело: складено авторами

Структура процесів не повинна сприйматися як остаточна і незмінна; навпаки – після кожної істотної зміни стратегії одним з перших питань повинне бути: наскільки існуюча структура процесів ефективна для її реалізації. Традиційний аргумент проти перегляду структури процесів, пов'язаний з тим, що вже написано дуже багато документів за існуючими процесам і їх занадто складно переробляти, може сприйматися також як пропозиція не змінювати організаційну структуру, щоб не переписувати положення про структурні підрозділи. Звичайно, якщо процес сприймається тільки як документ, переробляти його дійсно не варто, але якщо це – структура відповідальності і повноважень, то він не може залишатися незмінним при зміні стратегії.

Одна з головних складових у впровадженні процесного підходу – визначення системи моніторингу та вдосконалення процесів, вибір показників моніторингу процесів і встановлення цілей по ним. Відразу варто зауважити, головна відмінність моніторингу та аналізу процесів від традиційного моніторингу діяльності структурних підрозділів полягає у такому: у разі недосягнення встановлених цілей для структурного підрозділу, досить часто реакція вищого керівництва є майже автоматичною – застосування санкцій до керівництва і персоналу цього підрозділу (догани, позбавлення премій, звільнення тощо). Далеко не завжди проводиться реальний аналіз причин виникнення проблеми та того, наскільки вона залежить саме від персоналу підрозділу. Оскільки процес не є «персоніфікованим», пов'язаним з конкретною групою співробітників, при його моніторингу спокуса такого просто шляху стає значно меншою – може бути просто незрозумілим, до кого саме варто застосовувати санкції. Тому ймовірність того, що керівництву доведеться шукати і усувати справжні глибинні причини проблеми, стає більш високою.

Особлива увага при розробці процесів повинна відводитися саме проектуванню і опису ефективних схем взаємодії між структурними підрозділами, чіткому

визначенню розподілу відповідальності між ними: тому, що не є можливим в рамках посадових інструкцій.

Висновки. Проведене дослідження дозволило визначити головні проблеми та перспективи реформування вищої освіти в сучасних умовах розвитку, які знайшли своє відображення в запропонованій концепції реформування вищої освіти в Україні. Реалізація визначених напрямів реформування освіти забезпечить ефективність функціонування системи освіти в цілому в сучасних умовах інтеграції до єдиного світового освітнього простору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонюк О. Менеджмент в освітянській сфері: концептуальні засади. Персонал. Журнал інтелектуальної еліти. 2006. № 10. URL: <http://personal.in.ua/article.php?id=381>.
2. Артюмов І.В. Інтеграція вищої освіти України у світовий освітній простір: внесок Закарпатського державного університету. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2012. № 108. Частина I. С. 29-37.
3. Димань Т.М., Боньковський О.А., Вовкогон А.Г. Європейський простір вищої освіти та Болонський процес: Навчально-методичний посібник. Одеса: НУ «ОМА», 2017. 106 с.
4. Корольова Т.С. Інтеграція вищої освіти України до європейського освітнянського простору в умовах глобалізації. Національна економіка у сучасній глобальній економічній системі: механізми функціонування, динаміка, економічна безпека. Полтава: ПУСКУ. 2010. С.28-32.
5. Кучеренко Д.С., Мартинюк О.В. Стратегії розвитку освітніх систем країн світу: монографія / К.: ІПК ДСЗУ, 2011. 312 с.
6. Офіційний сайт Міжнародної організації по стандартизації. URL: <https://www.iso.org/ru/iso-9001-quality-management.html>.
7. Офіційний сайт МОН України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/profesijno-tehnichna-osvita/dualna-osvita>.
8. Проект «Концепція розвитку освіти України на період 2015-2025 років». URL: http://tnpu.edu.ua/ekts/proekt_koncepc.pdf.
9. Федюлова Л.І. Економіка знань: підруч. [для вищ. навч. закл.]. К.: Ін-т економіки та прогнозування, 2009. 597 с.
10. Хоружий Г.Ф. Європейська політика вищої освіти: монографія. Полтава: Дивосвіт, 2016. 384 с.
11. Чернова К.О. Інституційна освітня мережа України: соціологічна концептуалізація. Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. К.: КНУ ім. Шевченка. 2010. № 11. С. 51-65.

REFERENCES

1. Antoniuk O. Menedzhment v osvitiyanskii sferi: kontseptualni zasady. [Management in the field of education: conceptual background]. Personal. Zhurnal intelektualnoi elity. 2006. № 10. URL: <http://personal.in.ua/article.php?id=381>.
2. Artomov I.V. Intehratsiia vyshchoi osvity Ukrainy u svitovyy osvitniy prostir: vnesok Zakarpatskoho derzhavnoho universytetu. [Integration of higher education of Ukraine into the world educational space: contribution of Transcarpathian State University]. Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn. 2012. № 108. Chastyna I. S. 29-37.
3. Dyman T.M., Bonkovsky O.A., Vovkohon A.H. Yevropeysky prostir vyshchoi osvity ta Bolonsky protses: Navchalno-metodychny posibnyk. [European Higher Education Area and the Bologna Process]. Odessa: NU «OMA», 2017. 106 s.
4. Korolova T.S. Intehratsiia vyshchoi osvity Ukrainy do yevropeyskoho osvitiyanskoho prostoru v umovakh hlobalizatsii. [Integration of higher education of Ukraine into the European educational space in the context of globalization]. Natsionalna ekonomika u suchasni hlobalnii ekonomichnii systemi: mekhanizmy funktsionuvannya, dynamika, ekonomichna bezpeka. Poltava: PUSKU. 2010. S.28-32.
5. Kucherenko D.S., Martyniuk O.V. Stratehii rozvytku osvitnikh system krain svitu: monohrafiia [Educational systems development strategies of the countries of the world]. K.: IPK DSZU, 2011. 312 s.
6. Ofitsiyni sait Mizhnarodnoi orhanizatsii po standartyzatsii. URL: <https://www.iso.org/ru/iso-9001-quality-management.html>.

7. Ofitsiyni sait MON Ukrainy. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/profesijno-tehnichna-osvita/dualna-osvita>.
8. Proekt «Kontseptsiiia rozvytku osvity Ukrainy na period 2015-2025 rokiv». URL: http://tnpu.edu.ua/ekts/proekt_koncepc.pdf.
9. Fedulova L.I. Ekonomika znan: pidruch. [Knowledge Economy]. K.: In-t ekonomiky ta prohnorozuvannia, 2009. 597 s.
10. Khoruzhy H.F. Yevropeyska polityka vyshchoi osvity: monohrafiia. [European higher education policy] Poltava: Dyvosvit, 2016. 384 s.
11. Chernova K.O. Instytutsiyna osvitnia merezha Ukrainy: sotsiologichna kontseptualizatsiia. [Institutional Education Network of Ukraine: Sociological Conceptualization]. Aktualni problemy sotsiologii, psykholohii, pedahohiky. K.: KNU im. Shevchenka. 2010. № 11. S. 51-65.

Марина Ковбатюк, к.э.н., проф.

(зав. каф. «Теоретическая и прикладная экономика», Государственный университет инфраструктуры и технологий)

Владислава Шевчук, к.э.н.

(доцент каф. «Теоретическая и прикладная экономика», Государственный университет инфраструктуры и технологий)

Георгий Ковбатюк

(студент магистратуры специальности «Менеджмент», ОПП «Менеджмент внешнеэкономической деятельности», Государственный университет инфраструктуры и технологий)

КОНЦЕПЦИЯ РЕФОРМИРОВАНИЯ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ УКРАИНЫ В УСЛОВИЯХ ИНТЕГРАЦИИ В ЕДИНОЕ МИРОВОЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ ПРОСТРАНСТВО

В статье проанализированы основные мероприятия по реформированию управления образованием в соответствии с проектом «Концепция развития образования Украины на период 2015-2025 годов», рассмотрены три основные модели изменений образовательной системы, сформировавшиеся в последние два десятилетия. Определено, что важное значение в современных условиях приобретает рост автономии высших учебных заведений, которые должны стать не только учебными центрами, которые используют инновации, но и весомыми научными центрами, способными к продуцированию инноваций.

При таких условиях основными внутренними направлениями деятельности высших учебных заведений является формирование и реализация стратегии развития высших учебных заведений соответственно требованиям рынка труда и тенденций развития экономики страны; применения стратегического управления; оптимальное использование ресурсов высших учебных заведений с целью повышения качества предоставляемых образовательных услуг и проведения научно-исследовательской деятельности; внешними направлениями являются привлечение инвесторов и совершенствование механизмов привлечения инвестиций в деятельность высших учебных заведений; привлечение предприятий и работодателей с целью создания баз практик для студентов; совершенствование связей с предприятиями органами власти с целью внедрения инновационных программ обучения и реализации инновационных научно-исследовательских проектов, направленных на решение конкретных проблем в сфере предпринимательства.

Предложена концепция реформирования высшего образования в Украине в условиях интеграции в единое мировое образовательное пространство и ее составляющие. Определены основные направления реформирования образовательной сферы в учебном процессе и в образовательном менеджменте. Основными направлениями в учебном процессе является внедрение дуального образования, систематическое повышение квалификации преподавателей и их соответствие лицензионным требованиям, усиление международного сотрудничества и формирование системы внешних связей высших учебных заведений на международном уровне; в образовательном менеджменте - управление вузами на основе процессного подхода, формирования на базе высших учебных заведений образовательно-научных кластеров, участие высших учебных заведений в образовательно-производственных кластерах.

Реализация данных направлений реформирования образования обеспечит эффективность функционирования системы образования в целом в современных условиях.

Ключевые слова: высшие учебные заведения; направления реформирования высшего образования; модели изменений образовательной системы; концепция реформирования высшего образования.

**Maryna Kovbatiuk, Candidate of Sciences (Economics), professor
(Head of Department of Theoretical and Applied Economics, State University of Infrastructure and Technologies)**

**Vladyslava Shevchuk, Candidate of Sciences (Economics)
(Associate Professor of Department of Theoretical and Applied Economics,
State University of Infrastructure and Technologies)**

**Georgy Kovbatiuk
(student of Master's Degree in Management, State University of Infrastructure
and Technologies)**

THE CONCEPT OF REFORMING THE HIGHER EDUCATION OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF INTEGRATION IN THE UNIFIED WORLD EDUCATIONAL SPACE

The article analyzes the main measures for the reform of education management in accordance with the project "Concept for the development of education in Ukraine for the period 2015-2025", considers three main models of changes in the educational system that have emerged over the past two decades. It has been determined that the growth of the autonomy of higher education institutions, which should become not only educational centers that use innovations but also significant scientific centers capable of producing innovations, is gaining importance in modern conditions.

Under such conditions, the main internal activities of higher education institutions are the formation and implementation of the development strategy of higher education institutions in accordance with the requirements of the labor market and economic development trends of the country; the use of strategic management; optimal use of the resources of higher education institutions in order to improve the quality of educational services and research activities; external areas are attracting investors and improving mechanisms for attracting investment in higher education institutions;

attraction of enterprises and employers in order to create practice bases for students; improvement of relations with enterprises by authorities in order to introduce innovative training programs and implement innovative research projects aimed at solving specific problems in the field of entrepreneurship.

The concept of reforming higher education in Ukraine in the context of integration into a single world educational space and its components is proposed. The basic directions of the formation of the educational sphere in the educational process and in educational management are determined. The main directions in the educational process are the introduction of dual education, the systematic training of teachers and their compliance with licensing requirements, strengthening international cooperation and the formation of a system of external relations of higher education institutions at the international level; in educational management - the management of universities on the basis of a process approach, the formation of educational and scientific clusters on the basis of higher educational institutions, the participation of higher educational institutions in educational and production clusters.

The implementation of these areas of education reform will ensure the effectiveness of the functioning of the education system as a whole in modern conditions.

Keywords: higher educational institutions; directions of reforming higher education; models of changes in the educational system; Higher education reform concept.